

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2018/32
Karar Sayısı : 2018/31
Karar Tarihi : 28.3.2018
R.G. Tarih – Sayı : Tebliğ Edildi

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN: Bakırköy 13. İş Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU: 12.1.2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun;

A. 21. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde yer alan “...kanun yoluna başvurulmaksızın...” ibaresinin,

B. 22. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan “...kanun yoluna başvurulmaksızın...” ibaresinin,

C. 23. maddesinin (2) numaralı fıkrasının “...kanun yolu incelemesi sonucunda kesinleşen göreve veya yetkiye ilişkin kararlar, davaya ondan sonra bakacak mahkemeyi bağlar.” bölümünün,

Anayasa’nın 2., 36. ve 141. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptallerine karar verilmesi talebidir.

OLAY: Davacının haksız rekabet hükümlerinin ihlaline dayanarak açtığı tazminat davasında Ticaret Mahkemesince verilen görevsizlik kararının istinaf kanun yoluna başvuru sonucunda kesinleşmesi üzerine dava dosyasının gönderildiği İş Mahkemesinde bakılmakta olan davada itiraz konusu kuralların Anayasa’ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptalleri için başvurmuştur.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun’un itiraz konusu kuralların yer aldığı;

1. 21. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendi şöyledir:

*“c) İki mahkeme de görevsizlik kararı verir ve bu kararlar **kanun yoluna başvurulmaksızın kesinleşirse.**”*

2. 22. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

*“(2) İki mahkemenin aynı dava hakkında göreve veya yetkiye ilişkin olarak verdikleri kararlar **kanun yoluna başvurulmaksızın kesinleştiği takdirde, görevli veya yetkili mahkeme, ilgisine göre bölge adliye mahkemesince veya Yargıtayca belirlenir.**”*

3. 23. maddesinin (2) numaralı fıkrası şöyledir:

“(2) Bölge adliye mahkemesince veya Yargıtayca verilen yargı yeri belirlenmesi ile kanun yolu incelemesi sonucunda kesinleşen göreve veya yetkiye ilişkin kararlar, davaya ondan sonra bakacak mahkemeyi bağlar.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca yapılan ilk inceleme toplantısında, başvuru kararı ve ekleri, Raportör Hülya ÇOŞTAN ÇETİN tarafından hazırlanan ilk inceleme raporu, itiraz konusu kanun hükümleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Kanun’un; 21. Maddesinin (1) Numaralı Fıkrasının (c) Bendinde ve 22. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan “...kanun yoluna başvurulmaksızın...”İbarelerinin İncelenmesi

2. Anayasa’nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 40. maddelerine göre bir davaya bakmakta olan mahkemenin o dava sebebiyle uygulanacak bir kanunun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa’ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidir. Ancak bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması, iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekir. Uygulanacak kural ise bakılmakta olan davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikteki kurallardır.

3. Kanun’un 21. maddesinin (1) numaralı fıkrasında, yargı yeri belirlenmesini gerektiren sebepler sayılmıştır. Kanun’un 21. maddesinin (1) numaralı fıkrasının itiraz konusu ibareyi de içeren (c) bendinde, iki mahkemenin de görevsizlik kararı vermesi ve bu kararların kanun yoluna başvurulmaksızın kesinleşmesi hâlinde davaya bakacak mahkemenin tayini için yargı yeri belirlenmesi yoluna başvurulacağı belirtilmektedir. İtiraz konusu kural, söz konusu bentte yer alan kanun yoluna başvurulmaksızın kesinleşen görevsizlik kararlarına ilişkindir.

4. Kanun’un 22. maddesinde ise görev veya yetkiye ilişkin uyuşmazlıklarda inceleme yeri belirlenmiştir. Kanun’un 22. maddesinin itiraz konusu ibareyi de içeren (2) numaralı fıkrasında, iki mahkemenin de aynı dava hakkında göreve veya yetkiye ilişkin olarak verdikleri kararların kanun yoluna başvurulmaksızın kesinleşmesi hâlinde görevli veya yetkili mahkemenin ilgisine göre bölge adliye mahkemesince veya Yargıtayca belirleneceği düzenlenmiştir.

5. Bakılmakta olan davada davacı tarafından haksız rekabet hükümlerinin ihlali iddiasıyla açılan tazminat davasında, Bakırköy 2. Asliye Ticaret Mahkemesince iş mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı verilmiştir. Bu kararın bozulması talebiyle davacı tarafından yapılan istinaf başvurusu, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesince reddedilmiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Dosyanın gönderildiği Bakırköy 13. İş Mahkemesi tarafından da ticaret mahkemelerinin görevli olduğu gerekçesi ile görevsizlik kararı verilerek merci tayini için dosya İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 37. Hukuk Dairesine gönderilmiştir. İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 37. Hukuk Dairesi, Bakırköy 13. İş Mahkemesinin, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 12. Hukuk Dairesinin verdiği kararla bağlı olduğuna ve görevsizlik kararı veremeyeceğine hükmetmiştir. Bakılmakta olan davada, iki ayrı mahkeme tarafından verilen görevsizlik kararları istinaf kanun

yoluna başvuru neticesinde kesinleşmiştir. Dolayısıyla iki mahkemenin kanun yoluna başvurulmaksızın kesinleşen göreve ilişkin kararları hakkında düzenleme öngören itiraz konusu kuralların uygulanma olanağı bulunmamaktadır.

6. Bu nedenle bakılmakta olan davada uygulanacak kural niteliği taşımayan, Kanun'un 21. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde ve 22. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...kanun yoluna başvurulmaksızın..." ibarelerine yönelik başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

B. Kanun'un 23. Maddesinin (2) Numaralı Fıkrasında Yer Alan;

1. "...davaya ondan sonra bakacak mahkemeyi bağlar." İbaresinin İncelenmesi

7. Anayasa'nın "*Anayasaya aykırılığın diğer mahkemelerde ileri sürülmesi*" başlığını taşıyan 152. maddesinin dördüncü fıkrasında "*Anayasa Mahkemesinin işin esasına girerek verdiği red kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından sonra on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla tekrar başvuruda bulunulamaz.*"; 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un "*Başvuruya engel durumlar*" başlığını taşıyan 41. maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise "*Mahkemenin işin esasına girerek verdiği ret kararının Resmî Gazetede yayımlanmasından itibaren on yıl geçmedikçe aynı kanun hükmünün Anayasaya aykırılığı iddiasıyla itiraz başvurusu yapılamaz.*" hükümlerine yer verilmiştir.

8. Kanun'un 23. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...davaya ondan sonra bakacak mahkemeyi bağlar." ibaresine yönelik itiraz başvurusu Anayasa Mahkemesinin 14.1.2015 tarihli ve E.2014/128, K.2015/10 sayılı kararıyla itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olmadığı gerekçesi ile esastan reddedilmiş ve bu karar 9.4.2015 tarihli ve 29321 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

9. Anayasa Mahkemesince işin esasına girilerek verilen ret kararından sonra aynı kural hakkında yeni bir başvurunun yapılabilmesi için önceki kararın Resmî Gazete'de yayımlandığı 9.4.2015 tarihinden başlayarak geçmesi gereken on yıllık süre henüz dolmamıştır.

10. Açıklanan nedenlerle Kanun'un 23. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "...davaya ondan sonra bakacak mahkemeyi bağlar." ibaresine yönelik itiraz başvurusunun Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ve 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince esas incelemeye geçilmeksizin reddi gerekir.

2. "...kanun yolu incelemesi sonucunda kesinleşen göreve veya yetkiye ilişkin kararlar,..." İbaresinin İncelenmesi

11. İtiraz konusu ibarenin yer aldığı kuralda, bölge adliye mahkemesince veya Yargıtayca verilen yargı yeri belirlenmesi ile kanun yolu incelemesi sonucunda kesinleşen göreve veya yetkiye ilişkin kararların davaya ondan sonra bakacak mahkemeyi bağlayacağı belirtilmektedir. Bakılmakta olan davada göreve ilişkin karar verilmiş olup yetki ile alakalı bir husus bulunmamaktadır. Dolayısıyla itiraz konusu "...veya yetkiye..." ibaresi uygulanacak kural değildir. Bu nedenle bakılmakta olan davada uygulanma olanağı bulunmayan bu ibareye yönelik başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

12. 6216 sayılı Kanun'un "*Anayasa'ya aykırılığın mahkemelerce ileri sürülmesi*" başlıklı 40. maddesinde Anayasa Mahkemesine itiraz yolu ile yapılacak başvurularda izlenecek yöntem belirlenmiştir. Maddenin (1) numaralı fıkrasında, bir davaya bakmakta olan mahkemenin bu davada uygulanacak bir kanun veya kanun hükmünde kararnamenin hükümlerini Anayasa'ya aykırı görmesi hâlinde veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık iddiasının ciddi olduğu kanısına varması durumunda bu fıkra da sayılan belgeleri dizi listesine bağlayarak Anayasa Mahkemesine göndereceği kurala bağlanmış; anılan fıkranın (a) bendinde de "*İptali istenen kuralların Anayasanın hangi maddelerine aykırı olduklarını açıklayan gerekçeli başvuru kararının aslı*" söz konusu belgeler arasında sayılmıştır. Anılan maddenin (4) numaralı fıkrasında ise açık bir şekilde dayanaktan yoksun veya yöntemine uygun olmayan itiraz başvurularının Anayasa Mahkemesi tarafından esas incelemeye geçilmeksizin, gerekçeleriyle reddedileceği hükme bağlanmıştır.

13. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinde de itiraz yoluna başvuran mahkemenin gerekçeli kararında, Anayasa'ya aykırılıkları ileri sürülen hükümlerin her birinin Anayasa'nın hangi maddelerine, hangi nedenlerle aykırı olduğunun ayrı ayrı ve gerekçeleriyle birlikte açıkça göstermesi gerektiği ifade edilmiştir. Yine İçtüzük'ün 49. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (b) bendinde de Anayasa Mahkemesince yapılan ilk incelemede başvuruda eksikliklerin bulunduğu tespit edilmesi hâlinde itiraz yoluna ilişkin işlerde esas incelemeye geçilmeksizin başvurunun reddine karar verileceği, (2) numaralı fıkrasında ise anılan (b) bendi uyarınca verilen kararın itiraz yoluna başvuran mahkemenin eksikliklerini tamamlayarak yeniden başvurmaya engel olmadığı belirtilmiştir.

14. Başvuru kararında belirtilen gerekçelerin Anayasa'nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ve 6216 sayılı Kanun'un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca on yıl yasağı kapsamına girmesi nedeniyle itiraz başvurusunun reddedilen "*...davaya ondan sonra bakacak mahkemeyi bağlar.*" ibaresine yönelik olduğu ve kalan kısmı oluşturan "*...kanun yolu incelemesi sonucunda kesinleşen göreve...*" ve "*...ilişkin kararlar,...*" ibareleri yönünden söz konusu ibarelerin Anayasa'nın hangi maddelerine, hangi nedenle aykırı olduğunun gerekçesinin belirtilmediği anlaşılmıştır.

15. Açıklanan nedenlerle 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 46. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendine aykırı olduğu anlaşılan "*...kanun yolu incelemesi sonucunda kesinleşen göreve...*" ve "*...ilişkin kararlar,...*" ibarelerine yönelik itiraz başvurusunun 6216 sayılı Kanun'un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından esas incelemeye geçilmeksizin reddi gerekir.

III. HÜKÜM

12.1.2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun;

A. 21. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendinde ve 22. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan "*...kanun yoluna başvurulmaksızın...*" ibarelerinin, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu ibarelere ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

B. 23. maddesinin (2) numaralı fıkrasının "*...kanun yolu incelemesi sonucunda kesinleşen göreve veya yetkiye ilişkin kararlar, davaya ondan sonra bakacak mahkemeyi bağlar.*" bölümünün;

1. “...davaya ondan sonra bakacak mahkemeyi bağlar.” ibaresine yönelik başvurunun, Anayasa’nın 152. maddesinin dördüncü fıkrası ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun’un 41. maddesinin (1) numaralı fıkrası gereğince REDDİNE,

2. “...veya yetkiye...” ibaresinin, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu ibareye ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

3. “...kanun yolu incelemesi sonucunda kesinleşen göreve...” ve “...ilişkin kararlar,...” ibarelerinin iptallerine karar verilmesi talebiyle yapılan itiraz başvurusunun, 6216 sayılı Kanun’un 40. maddesinin (4) numaralı fıkrası gereğince yöntemine uygun olmadığından, esas incelemeye geçilmeksizin REDDİNE,

28.3.2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Zühtü ARSLAN	Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM
Üye	Üye	Üye
Serruh KALELİ	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Recep KÖMÜRCÜ
Üye	Üye	Üye
Hicabi DURSUN	Celal Mümtaz AKINCI	Muammer TOPAL
Üye	Üye	Üye
M. Emin KUZ	Hasan Tahsin GÖKCAN	Kadir ÖZKAYA

Esas Sayısı : 2018/32
Karar Sayısı : 2018/31

Üye

Rıdvan GÜLEÇ

Üye

Recai AKYEL

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ